

NUOMONĖ Nr. 6/2007

dėl valstybių narių metinių apibendrinimų, valstybių narių nacionalinių deklaracijų ir su ES lėšomis susijusio nacionalinių audito institucijų audito darbo

(Pagal EB sutarties 248 straipsnio 4 dalies antrą pastraipą)

(2007/C 216/02)

EUROPOS AUDITO RŪMAI,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 248 straipsnio 4 dalį ir į 279 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 160 C straipsnio 4 dalį ir į 183 straipsnį,

atsižvelgdami į Audito Rūmų nuomonę Nr. 2/2004 dėl vieno bendro audito modelio (ir pasiūlymą dėl Bendrijos vidaus kontrolės sistemos) ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į 2006 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1995/2006, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento ⁽²⁾,

atsižvelgdami į Komisijos veiksmų planą dėl integruotos vidaus kontrolės sistemos ⁽³⁾, ypač į jo 5, 6 ir 8 priemones,

atsižvelgdami į Europos Parlamento sprendimą dėl 2005 finansinių metų Europos Sąjungos bendrojo biudžeto įvykdymo patvirtinimo, III skirsnį – Komisija ⁽⁴⁾, ypač į jo 19–30 punktus,

atsižvelgdami į 2006 m. gruodžio 11 d. Europos Sąjungos aukščiausiųjų audito institucijų kontaktinio komiteto rezoliuciją dėl glaudesnio ir paprastesnio ES AAI bendradarbiavimo, siekiant prisidėti prie su Bendrijos lėšomis susijusio atskaitingumo stiprinimo ⁽⁵⁾, ypač į jos 9 punktą,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĖ:

I. Nuomonėje aptariami trys skirtingi, bet kartu ir susiję klausimai. Pirmasis – peržiūrėtame Finansiniame reglamente nustatytas naujas reikalavimas rengti sektorių teisės aktuose numatytus auditų ir nuomonių metinius apibendrinimus (susijusius su mokėjimo agentūromis žemės ūkio srityje ir paskelbtais audito

institucijų struktūrinių fondų srityje). Antrasis – kai kurių valstybių narių institucijų nacionalinės deklaracijos, pateikiamos kaip savanoriška iniciatyva atsižvelgiant į atskaitingumą savo nacionaliniams parlamentams ir kurių auditą atlieka atitinkamos nacionalinės audito institucijos. Trečiasis – nacionalinių audito institucijų savanoriškos ataskaitos ir sertifikatai apie ES lėšų valdymą atitinkamose valstybėse narėse.

Metiniai apibendrinimai

II. Peržiūrėtame Finansiniame reglamente nustatyti sektorių auditų ir patikinimo pareiškimų (nuomonių) metiniai apibendrinimai pagal „grandinės“ modelį yra papildomas Komisiją ir valstybes nares siejantis elementas. Pirmieji su 2007 finansiniais metais susiję metiniai apibendrinimai turi būti pateikti iki 2008 m. vasario 15 d.

III. Komisija turėtų atlikti deramą metinių apibendrinimų peržiūrą (jų kokybė priklausys nuo atitinkamų deklaracijų kokybės), siekdama patikrinti, ar jie yra nuoseklūs, palyginami ir naudingi. Tuo atveju, kai pagal teisės aktus vietoj metinių apibendrinimų apsiribojama paprastais sektorių apibendrinimais, šiame procese Komisija turėtų būti raginama didinti pridėtinę vertę, pavyzdžiui, nustatant bendras problemas, galimus sprendimus ir geriausią praktiką.

IV. Metiniai apibendrinimai yra papildoma vidaus kontrolės sudedamoji dalis. Jei juose išryškintos stiprybės ir trūkumai, jie galėtų skatinti geresnę ES lėšų kontrolę pasidalijamojo valdymo srityse.

Nacionalinės deklaracijos

V. Nacionalinės deklaracijos yra savanoriška kai kurių valstybių narių iniciatyva. Jos rengiamos pačiame aukščiausiame lygmenyje ir yra skirtos nacionaliniams parlamentams. Nacionalinėse deklaracijose pateikiamos papildomos informacijos naudingumas priklausys nuo su jomis susijusio darbo apimties ir kokybės.

⁽¹⁾ OL C 107, 2004 4 30.

⁽²⁾ OL L 390, 2006 12 30.

⁽³⁾ COM(2006) 9 galutinis.

⁽⁴⁾ P6_TA(2007)0132.

⁽⁵⁾ Rezoliucija CC-R-2006-01.

VI. Pabrėždamos ir įrodydamos nacionalinio su ES lėšų panaudojimu susijusio atskaitingumo pasidalijamojo valdymo atveju svarbą, šios deklaracijos skatina valdymo tobulinimą. Nacionalinės deklaracijos gali būti laikomos nauju vidaus kontrolės elementu ir į tai turėtų atsižvelgti Komisija ir Audito Rūmai.

Nacionalinis audito darbas

VII. Kai kurios nacionalinės audito institucijos atlieka ES lėšų auditą savo iniciatyva, siekdamas parengti nacionalinėms valdymo institucijoms skirtas ataskaitas. Viena nacionalinė audito institucija parengė nuomonę apie sistemų atitikimą teisės aktams bei operacijų teisėtumą ir tvarkingumą.

Su galimo patikinimo naudojimu susijusios sąlygos ir suvaržymai

VIII. Audito Rūmai sutinka, kad būtų galima panaudoti galimą patikinimą pagal audituotas nacionalines deklaracijas ir nacionalinį audito darbą, taip pat laikantis tarptautinių audito standartų reikalavimų. Galimo patikinimo panaudojimo išankstinė sąlyga – tinkama nacionalinių deklaracijų ar nacionalinio audito darbo apimtis, metodas ir laikas, be to, jie turi būti vykdomi pagal tarptautinius standartus.

IX. Laikantis nacionalinių audito standartų, atsiranda vienas pagrindinis reikalavimas: **išorės auditorius, norintis pasiremti ar pasinaudoti kitų auditorių nuomone ir darbu, turi gauti tiesioginius įrodymus dėl šio darbo pagrįstumo**. Audito Rūmų šiems įrodymams gauti skirtas laikas turėtų būti palyginamas su sutaupytu laiku sumažinus tiesioginių testų skaičių (ar kitas procedūras) numatyto audito srityje.

X. „Nacionalinis“ nacionalinių deklaracijų ir nacionalinio audito darbo pobūdis nesutampa su dabartiniu horizontaliu Audito Rūmų darbo pobūdžiu, kai pastabas paprastai teikia biudžeto sritis, o ne atskira valstybė narė. Tam, kad nacionalinės deklaracijos ar nacionalinis audito darbas turėtų galimos įtakos Audito Rūmų darbui, turėtų būti tinkami bei palyginami jų apimtis, metodas ir laikas. Kad ir kaip Audito Rūmai pasinaudotų šiuo darbu, jie vis dėlto pripažįsta galimą nacionalinių deklaracijų ir nacionalinio audito darbo poveikį didinant su ES lėšų vidaus kontrolės svarbą susijusį sąmoningumą valstybėse narėse.

XI. Tiek sektorių nuomonės (pagrindžiančios metinius apibendrinimus), tiek įvairios nacionalinės deklaracijos ir nacionalinės audito iniciatyvos turi bendrą bruožą: jose yra nagrinėjamos sistemos ir pateikiamos išvados. Nacionalinėse deklaracijose taip pat gali būti pateikiamos specialios nuomonės apie operacijų

teisėtumą ir tvarkingumą. Patirtis rodo, kad pastarųjų atveju pagrindinė rizika yra susijusi su paramos gavėjų pateikiamos informacijos patikimumu, kai jie prašo ES lėšų, o ne su valstybių narių ar Komisijos taikomu šios informacijos nagrinėjimo būdu. Pati deklaracija, kurioje teigiama, kad sistemos veikia pagal ES teisės aktus, negali suteikti patikinimo dėl atitinkamų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo.

Audito metodas

XII. Kadangi metiniai apibendrinimai yra neatskiriama vidaus kontrolės sistemos dalis, jie bus įtraukti į standartines Audito Rūmų audito procedūras. Galėtų būti vertinama metinių apibendrinimų nauda visai vidaus kontrolės sistemai bei kaip Komisija valdo procesą ir kaip naudoja šiuose apibendrinimuose pateikiamą su jos priežiūros funkcija susijusią informaciją.

XIII. Audito Rūmams taikant su nacionalinėmis deklaracijomis ir nacionaliniu audito darbu susijusį metodą turėtų būti atsižvelgiama į jų poveikį pagrindiniam audituojamam subjektui – Komisijai, bei kaip pastaroji juos panaudoja. Galėtų būti vertinama, kaip Komisija teikia gaires, kaip atsižvelgia į nustatytus faktus, kaip pati įsitikina, kad jie yra patikimi ir, į juos atsižvelgdama, pritaiko savo kontrolės veiklą.

XIV. Audito Rūmų rengiamo patikinimo pareiškimo atveju, reikėtų skirti vien tik nacionalines deklaracijas ir nacionalinių audito institucijų audituojamas nacionalines deklaracijas. Nacionalinės deklaracijos turi kelis tuos pačius požymius kaip ir vadovybės pareiškimai: jose gali būti naudingos informacijos apie ES biudžeto vykdymą, tačiau nėra pateikiami įtikinami audito įrodymai. Audito Rūmai nėra išpareigoję atlikti jų patikimumo auditą, nebent norėtų jomis pasinaudoti.

XV. Nacionalinių audito institucijų nuomonėse apie sistemas ir (arba) pajamų ir išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą (jos gali būti nepriklausomos arba pateiktos kaip nuomonės apie nacionalines deklaracijas), gali būti audito įrodymų, kuriais Audito Rūmai gali pasiremti, laikantis tarptautinių audito standartų. Audito Rūmai į juos atsižvelgs planuodami ir vykdydami savo darbą.

XVI. Praktikoje suteiktas patikinimas apie sistemas galėtų būti panaudotas planuojant finansinius/atitikties auditus, kai yra vertinama kontrolės rizika ir taikomas audito patikinimo modelis. Jei testai rodo, kad nacionalinių audito institucijų darbas yra patikimas, juo galėtų pasinaudoti Audito Rūmai atlikdami savo sistemų testus, įskaitant patikrų testus, tokiu būdu sumažinant būtinų tiesioginių savarankiškų testų skaičių.

XVII. Kaip minėta pirmiau, jei Audito Rūmai nori pasiremti nacionalinių audito institucijų darbu, jie turės įsitikinti padaryto darbo tinkamumu ir kokybe, t. y. reikės abipusio Audito Rūmų ir nacionalinių audito institucijų bendradarbiavimo.

Ateities perspektyvos

XVIII. Prisidėdama prie valdymo gerinimo Komisija turėtų naudoti metinius apibendrinimus, kad būtų nustatyta ir skatinama geriausia praktika valstybėse narėse ir tarp jų. Komisija turėtų išnagrinėti ryšį tarp sistemų atitikties teisės aktams ir kriterijų,

naudojamų vertinant priimtina operacijų teisėtumo ir tvarkingumo lygį, atsižvelgdama į metinius apibendrinimus ir nacionalines deklaracijas pagrindžiančias sektorių nuomones.

XIX. Nacionalinių audito institucijų taikomas su ES lėšomis susijęs audito metodas šiuo metu yra nagrinėjamas sudarytoje kontaktinio komiteto darbo grupėje, kuri yra atsakinga už „bendrų ES kontekstui pritaikytų audito standartų ir palyginamų audito kriterijų rengimą“ ⁽¹⁾. Bendri audito metodo standartai ir metodai gali padidinti Audito Rūmų galimybes remtis nacionalinių audito institucijų darbu, jei bus gauti tiesioginiai įrodymai apie jo kokybę.

Šią nuomonę Audito Rūmai priėmė Liuksemburge 2007 m. liepos 19 d. įvykusiame Audito Rūmų posėdyje.

Audito Rūmų vardu
Pirmininkas
Hubert WEBER

⁽¹⁾ Europos Sąjungos aukščiausiųjų audito institucijų kontaktinio komiteto rezoliucija CC-R-2006-01, 2006 12 11.